İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Cilt: 6, Sayı: 1, 2017
Sayfa: 627-640
Received/Geliş: Accepted/Kabul:
[14-02-2017] – [27-03-2017]

Yabancı Dilde Öğrenenlerin Sosyal Medya Aracılığıyla Sözel Dil Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Algıları

Ebubekir BOZAVLI
Yrd. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi K.K.Eğitim Fakültesi
Asst.Prof. ,Ataturk Unv. Faculty Of Education
ebozavli@atauni.edu.tr

Öz

Araştırma, üniversitelerin dil bölümlerinde yabancı dil öğrenen Türk öğrencilerinin sosyal medya aracılığıyla yabancı dilde sözel dil yeterliliklerinin öğrenimi ve öğretiminde algılarını saptamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümünde öğrenim gören yükseköğretim öğrencileri oluşturmaktadır. İngiliz, Alman ve Fransız Dili Eğitimi Anabilim dallarından toplam 125 öğrenci gönüllülük esasıyla araştırmaya dâhil olmuştur. Katılımcıların %79,2'si kadın % 20,8 erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcılara 11 maddelik 5'li Likert tipi "sosyal medya aracılığıyla öğrencilerin yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik algıları" anketi uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik sonuçları Cronbach Alpha= 0.83 olarak saptanmıştır. Veriler SPSS programıyla çözümlenmiş, betimsel analizle yorumlanmıştır. Yabancı dil öğrencileri, sosyal medyadan dil öğreniminde ve sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesinde yararlanılabileceğini düşünmemekte ve onu daha ziyade bir eğlence aracı olarak algılamaktadırlar. Sosyal medyanın dil öğrenme amacıyla nasıl kullanılabileceğini bilmemektedirler. Diğer yandan sosyal medyayı daha önce dil öğrenmek ve sözel yeterlilikleri geliştirmek amacıyla kullananların sayısı oldukça sınırlı olup yabancı dil öğrencilerini bu yönde bilinçlendirmek gerekli gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sözel İletişim, Yabancı Dil, Teknoloji, Etkileşim

Learners' Perceptions for the Development of Verbal Language Skills in Foreign Language Through Social Media

Abstract

The study aims to determine the perceptions of Turkish students who are learning foreign languages in the language departments of universities in the learning and teaching of verbal language competences in foreign language through social media. The sample of the research constitutes higher education students who are attending in Foreign Languages Department. A total of 125 students from English, German and French Language Education Departments were involved voluntarily in research. A 5-point likert-type questionnaire "learners' perceptions for the development of verbal language skills in foreign language through social media" was applied to participants. The reliability results of the scale were Cronbach Alpha = 0.83. The obtained data were analyzed by SPSS program and by descriptive analysis. Learners of foreign language do not think that they can benefit from social media in language learning and in the development of verbal communication skills, and perceive it as a far more application of entertainment.

Keywords: Social Media, Verbal Communication, Foreign Language, Technology, Interacti

Giriş

Türkiye'de yaklaşık her beş yılda bir yabancı dil öğretimi alanında farklı düzeylerde reformlar yapılmasına rağmen ne yazık ki halen bu alan sorunlu gözükmeye devam etmektedir. Özellikle bu sorun yabancı dilin sözel anlama ve anlatım boyutunda çok daha büyüktür. İlkokuldan üniversite bitinceye kadar öğrenenler, saatlerce yabancı dil dersi almakta fakat basit düzeyde dahi birkaç kelimeyi bir araya getirerek kendilerini ifade edememektedirler. Öğretiminin, 1998 yılından itibaren ilköğretim 4. sınıfa, 2013-2014 eğitim- öğretim yılından itibaren de ilkokul 2. sınıfa kadar indirilmesi (Bozavlı, 2015), 4-8. sınıflar için hazırlanan ve 2006 yılından bu yana yürürlükte olan ilköğretim İngilizce müfredatıyla dilin dilbilgisi kurallarını öğretmek yerine öğretimin öğrenci odaklı olması ve yöntemsel açıdan dilin dilbilgisi kurallarının analizine dayalı bir yaklaşımdan çok, günlük yaşamda dili işlevsel olarak kullanabilmeyi gerçekleştirici öğretim tekniklerinin benimsenmesi (Haznedar, 2010) ve 2012 eğitim reformu dâhilinde 2. sınıftan 8. sınıfa kadar müfredatta içeriğin dilbilgisi öğretiminden akıcı konuşmaya yönelik değiştirilmesi de (Yalçın, 2013) bir çözüm yaratmamıştır. 2016 yılından itibaren ise pilot uygulamalarla 5. sınıflar yabancı dil ağırlıklı sınıflara dönüştürülmeye başlanmıştır. Sonraki yıllarda bu uygulamanın tüm 5. sınıflarda yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bütün bu yapılan ve yapılması planlanan değişimlere rağmen Türkiye'nin İngilizce Yeterlilik İndeksi (EPI) puanına bakıldığında 47,80 ile çok düşük yeterlilik aralığında olduğu saptanmaktadır. Türkiye, EPI verilerine göre indekste yer alan 24 Avrupa ülkesi içinde 24. sırada; toplamda ise 63 ülke arasından 47.sıradadır (Demirpolat, 2015). Genel olarak yabancı dil öğretiminde anlayışların değişmesi özel olarak da sözel dil becerilerini geliştirmeye yönelik daha gerçekçi yaklaşımların uygulanması gerekli gözükmektedir. Teknolojinin geliştiği ve gelişiminin sürekli devam ettiği çağımızda onun bileşenleri öğrenenlere bireysel ya da kolektif nitelikli destek sağlayabilir. Video konferans sistemleri kolektif, sosyal medya unsurları ise bireysel olarak öğrenenlerin yabancı dil becerilerini geliştirebilir. Özellikle son yıllarda sosyal medyanın yaş farkı gözetmeksizin tüm bireyler tarafından kullanımının yaygınlaştığı bilinmektedir. İnsanlar bu sanal gerçeklik içinde gün geçtikçe daha fazla vakit harcamakta, yeni bir dünya kurarak gerçek yaşam ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadırlar. Türkiye'de özellikle gençlerin %82,4'ü en önemli sosyal ağlardan biri olan Facebook'ta zamanlarını geçirmekte ve onu daha çok yeni bir arkadaş bulmak ve sohbet amaçlı kullanmaktadırlar (Vural ve Bat, 2010). Son yıllarda Facebook başta olmak üzere çeşitli sosyal medya ağları, halk arasında kullanılan amaçtan farklı olarak dünya genelinde eğitim amaçlı da kullanılmaktadır. Troussas ve ekibi (2013) aynı öğrenme stiline sahip bir Yunan ve Filipinli öğrenci grubu oluşturarak Facebook'da dilbilgisi öğretimine yönelik bir eğitim uygulaması geliştirmiştir. Bir başka örnekte

gerçek iletişim durumlarında dili kullanmaları için İngilizce Konuşma Alanı (English Speaking Zone) adıyla bir Facebook grubu oluşturulmuş ve böylece öğrenenlerin, teknolojik iletişime aktif etkileşimle katılımlarının sağlandığı gözlemlenmiştir (Ho-Abdullah ve diğerleri, 2011). Aynı şekilde Taylandlı üniversite öğrencilerinin Facebook grupları aracılığıyla İngilizceyi iletişim amaçlı kullanma yeterliliklerinin gelişimini inceleyen Srirat (2014), on iki hafta sonunda öğrencilerin, önceki dönemlerle kıyasla sözel iletişim becerilerinde önemli ölçüde gelişim gözlemlendiğini ve başarının artmasına da öğrencilerin bu öğretim yöntemini gerçek ve doğal bir iletişim ortamı olarak algılamalarının neden olduğunu iddia etmektedir. Vygotsky'nin teorisiyle öğrenmenin sosyal kültürel perspektifi, yabancı dil öğretiminde ideal koşulların oluşması için etkileşimin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Bu etkileşimin etkililiğini Leigh Dalton (2011) sosyal medyada anadili İngilizce olanlar ve anadili İngilizce olmayanlardan oluşan bir öğrenme platformu oluşturarak saptamaya çalışmıştır. Araştırma, anadili İngilizce olmayan grubun etkileşim isteğinin okulda uygulanan geleneksel yöntemlere kıyasla arttığını ortaya koymuştur. Özellikle sosyal medyada facebook canlı sohbet uygulaması, daha gelişmiş eş zamanlı ve etkileşimli bir iletişim platformu sunması açısından aynı tür uygulamalardan pozitif yönde ayrışmaktadır. Avustralya Monash Üniversitesinde yapılan bir başka araştırma ise (VanDoorn ve A. Eklund, 2013) yabancı dil öğreniminde sözel becerileri geliştirmek için bu uygulamayı kullanan öğrencilerin, yüz yüze anlık ve birebir iletişim sağlamasından dolayı onu yararlı bulduklarını ve daha fazla süre sıkılmadan iletişim kurabildiklerini göstermektedir. Diğer yandan dünya genelinde yapılan birçok araştırma, öğrenenlerin sosyal medyayı dil öğrenmek amaçlı kullanmaya karşı algılarının olumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin Suudi Arabistan Qassim üniversitesinde yapılan bu araştırmalardan birinde (AbuSa'aleek, 2015) öğrencilerin %69,22'si sosyal medyanın sözel iletişim becerilerini geliştirdiğini, %61,52'si İngilizce iletişim kurmada motivasyonlarının arttığını, %67,69'sı İngilizce öğrenimlerinin kolaylaştığını, % 78,45'i ise dil öğrenimine daha fazla zaman ayırdıklarını ifade etmektedirler.

Bu bağlamda araştırma, üniversitelerin dil bölümlerinde yabancı dil öğrenen Türk öğrencilerinin sosyal medya aracılığıyla yabancı dilde sözel dil yeterliliklerinin öğrenimi/öğretiminde algılarını saptamayı amaçlamaktadır. Araştırma şu sorular etrafında şekillenmektedir:

Yabancı dil bölümü öğrencileri sosyal medya aracılığıyla sözel dil becerilerini geliştirmede ne ölçüde bilinçlidirler?

Öğrencilerin sosyal medya aracılığıyla sözel dil becerilerini geliştirmelerine engel teşkil eden unsurlar nelerdir?

1. Yöntem

1.1. Araştırma Örneklemi

Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümünde öğrenim gören yükseköğretim öğrencileri oluşturmaktadır. İngiliz, Alman ve Fransız Dili Eğitimi Anabilim dallarından toplam 125 öğrenci gönüllülük esasıyla araştırmaya dâhil olmuştur. Katılımcıların 55'i İngilizce, 51'i Almanca, 19'u ise Fransızca öğretmenlik bölümü öğrencileridir. Katılımcıların cinsiyet ve yaş dağılımı aşağıdaki tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Dağılımlar

Değişken	Düzey	f	%
Cinsiyet	Kadın	99	79,2
	Erkek	26	20,8
	Toplam	125	100
Yaş	18-25 arası	125	100
	25-30 arası	-	
	30'dan büyük	-	100
	Toplam	125	

Araştırmaya 99 kadın (%79,2), 26 erkek (%20,8) öğrenci katılmış ve katılımcıların tümünün 18-25 yaş aralığında oldukları görülmektedir.

1.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada literatür taramasıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 11 maddelik 5'li Likert tipi "sosyal medya aracılığıyla öğrencilerin yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik algıları" anketi katılımcılara uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik sonuçları Cronbach Alpha= 0.83 olarak saptanmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin, dil öğrenme amaçlı geçmişteki sosyal medya deneyimlerini öğrenmek için üç sorulu ilave bir anket kullanılmıştır.

1.3. Verilerin Analizi

On bir maddelik Likert tipi anket yöntemiyle elde edilen veriler SPSS programıyla çözümlenmiş, betimsel ve içerik analiziyle (Yıldırım and Şimşek, 2000) yorumlanmıştır.

2. Bulgular

Katılımcıların sosyal medyayı günlük kullanma sıklıkları ve sahip oldukları sosyal medya hesapları Tablo 2 ve Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Günlük Sosyal Medyayı Kullanma Sıklığı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1 saatten az	30	24,0	24,0	24,0
2-3 saat arası	36	28,8	28,8	52,8
3saatten fazla	59	47,2	47,2	100,0
Toplam	125	100,0	100,0	

Tablo 2'deki verilerden katılımcıların 30'unun (%24) günlük sosyal medyayı bir saatten az, 36'sının (%28,8) 2-3 saat arası, 59'unun (%47,2) 3 saatten fazla kullandıkları anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle katılımcıların yarıya yakını günlük zamanlarının yaklaşık 7'de birini sosyal medya karşısında geçirmektedirler. Şüphesiz bu oran, 24 saatlik bir zaman dilimine göre yüksek sayılabilecek bir değerdir.

Tablo 3: Katılımcıların Sahip Oldukları Sosyal Medya Hesapları

Sosyal Medya	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Facebook	20	16,0	16,0	16,0
Twitter	5	4,0	4,0	20,0
Instagram	10	8,0	8,0	28,0
Google +	1	,8	,8	28,8
Facebook/Twitter	27	21,6	21,6	50,4
Twitter/Instagram	6	4,8	4,8	55,2
Facebook/Instagram	12	9,6	9,6	64,8
Facebook/Twitter /Instagram	30	24,0	24,0	88,8
Hepsi	10	8,0	8,0	96,8
Hesabım Yok	4	3,2	3,2	100
Toplam	125	100,0	100,0	

Katılımcıların sahip oldukları sosyal medya hesaplarının istatistiksel değerlerini sunan Tablo 3'de ise katılımcıların 70'inin birden fazla sosyal medya kullanıcısı olduğu saptanmaktadır. Bu sayı katılımcıların yarısından fazlasını yani %60'ını temsil etmektedir. 20 katılımcı (%16) yalnızca Facebook'u, 5 katılımcı (%4) Twitter'ı, 10 katılımcı ise (%8) Instagram'ı kullanmaktadır. 10 katılımcı (%8) araştırmada yer alan dört sosyal medyanın hepsini kullanırken 4 katılımcının (%3,2) her hangi bir sosyal medya hesabı

yoktur. Tablo analiz edildiğinde katılımcılar arasında popülerlik açısından Facebook birinci sırada Twitter ikinci sırada yer almaktadır. Yoğun olarak 89 katılımcı Facebook'u 68 katılımcı Twitter'ı kullanmaktadır.

Sosyal medya aracılığıyla öğrencilerin yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik algıları ile ilgili bulguların frekans ve yüzdelik değerleri Tablo 4'de aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Tablo 4: Sosyal Medya Aracılığıyla Öğrencilerin Yabancı Dilde Sözel İletişim Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Algıları

Likert Tipi Sorular	Likert Tipi Cevaplar	Frekans	Yüzde
Sosyal medya, bir dil öğrenme aracı değildir, eğlence ve zaman geçirme aracıdır.	Tamamen Katılıyorum	33	26,4
	Katılıyorum	70	56
	Kararsızım	13	10,4
	Katılmıyorum	8	6,4
	Hiç Katılmıyorum	1	,8
Sosyal medya aracılığıyla (facebook, twitter vb.) yabancı dil öğrenilebilir.	Tamamen Katılıyorum	3	2,4
	Katılıyorum	9	7,2
	Kararsızım	31	24,8
	Katılmıyorum	60	48
	Hiç Katılmıyorum	22	17,6
Sosyal medya aracılığıyla (facebook, twitter vb.) yabancı dilde sözel iletişim becerileri (konuşma-anlama) geliştirilebilir.	Tamamen Katılıyorum	4	3,2
	Katılıyorum	21	16,8
	Kararsızım	30	24
	Katılmıyorum	47	37,6
	Hiç Katılmıyorum	23	18,4
Sözel iletişim becerilerini geliştirmek için (konuşma-anlama) sosyal medyanın bir yabancıyla iletişim kurmada güvenli olmadığını düşünüyorum.	Tamamen Katılıyorum	16	12,8
	Katılıyorum	30	24
	Kararsızım	25	20
	Katılmıyorum	38	30,4
	Hiç Katılmıyorum	16	12,8
Sosyal medyada sözel iletişim becerilerini geliştirmek için (konuşma-anlama) teknik donanımın (internet hızı, bilgisayar kapasitesi) yeteri kadar gelişmiş olduğunu düşünmüyorum.	Tamamen Katılıyorum	1	,8
	Katılıyorum	14	11,2
	Kararsızım	14	11,2
	Katılmıyorum	64	51,2
	Hiç Katılmıyorum	32	25,6
Sosyal medyada yabancılarla iletişim kurarken yabancı dil bilgimin (dilbilgisi, kelime hazinesi vb.) yeterli olmayacağını düşünüyorum.	Tamamen Katılıyorum	1	,8
	Katılıyorum	21	16,8
	Kararsızım	12	9,6
	Katılmıyorum	62	49,6
	Hiç Katılmıyorum	29	23,2
Sosyal medyada sözel iletişim	Tamamen Katılıyorum		

kurarken yabancıların söylediklerimi anlamayacaklarını (akıcı konuşamama, telaffuz sorunları vb.) düşünüyorum	Katılıyorum	32	25,6
	Kararsızım	55	44
	Katılmıyorum	27	21,6
	Hiç Katılmıyorum	8	6,4
		3	2,4
Sosyal medyada yabancı dilde iletişim kurarken hata yapmaktan korkarım.	Tamamen Katılıyorum	8	6,4
	Katılıyorum	30	24
	Kararsızım	13	10,4
	Katılmıyorum	52	41,6
	Hiç Katılmıyorum	22	17,6
Sosyal medyada sözel iletişim kurarken yabancıların söylediklerini anlamamaktan korkarım.	Tamamen Katılıyorum	29	23,2
	Katılıyorum	62	49,6
	Kararsızım	25	20,0
	Katılmıyorum	9	7,2
Sosyal medya aracılığıyla bir yabancıyla sözel iletişim kurarken heyecanlanırım, konuşurken utanırım.	Tamamen Katılıyorum	7	5,6
	Katılıyorum	20	16
	Kararsızım	14	11,2
	Katılmıyorum	57	45,6
	Hiç Katılmıyorum	27	21,6
Sosyal medyada sözel iletişim kurduğum yabancıların cinsiyetleri benim için önemlidir.	Tamamen Katılıyorum	16	12,8
	Katılıyorum	39	31,2
	Kararsızım	15	12,0
	Katılmıyorum	31	24,8
	Hiç Katılmıyorum	24	19,2

Katılımcıların %82,4'ü sosyal medyanın bir eğlence aracı olduğunu, dil öğrenme aracı olmadığını düşünmektedirler. Kararsız kalanların oranı %10,4 iken bu görüşü benimsemeyenlerin oranı %7,2'dir. Katılımcıların büyük çoğunluğu sosyal medya aracılığıyla ne bir yabancı dilin öğrenilebileceğini ne de yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilebileceğini ön görmektedirler. Her ikisinde de kararsızların oranının yüksek olması dikkat çekicidir. % 65'6'lık bir kesim bu yolla yabancı dil öğrenilmez derken sadece katılımcıların %9,6'sı öğrenilebileceği yönünde görüş bildirmiştir. Kararsızlar ise 31 kişiyle %24,8 oranındadır. Sözel becerilerin geliştirilmesinde ise 25 kişi (%20) sosyal medyayı olumlu görürken 70 kişi (%56) onu olumsuz görmektedir. 30 kişinin (%24) bakış açısı ise nötrdür. Sözel iletişim becerilerini geliştirmek için sosyal medyanın bir yabancıyla iletişim kurmada güvenli olmadığı görüşü karşısında katılımcılar neredeyse eşit oranda ayrışmaktadır. Bu yönde %36,8 ona güvenirken %43,2 şüpheli yaklaşmaktadır. %20'de güven konusunda tarafsız kalmaktadır. %76,8'lik oranla çok büyük bir çoğunluk sosyal medyanın kullanımında alt yapının yeterli olduğuna inanmaktadır. Sadece %12 teknik donanımın yetersizliğine vurgu yapmaktadır. Katılımcıların %72,8'i sosyal medyada yabancılarla iletişim kurarken dilbilgisi bilgilerinin ve kelime hazinelerinin yeterli olacağını düşünmektedir. %17,6 yabancı dilde sahip oldukları akademik bilgilerin yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Hata yapmaktan korkmak, heyecanlanmak, utanmak gibi kişisel özelliklerle ilgili sonuçlar incelendiğinde yükseköğretim yabancı dil öğrencilerinin sosyal medya özgüvenlerinin yüksek olduğu saptanmaktadır. Öğrencilerin %59,2 hata yapmaktan %67,2'si heyecanlanmaktan korkmamaktadır. Anketteki yabancı dilde kendini ifade etme ve söylenilenleri anlama ile ilgili soruların analizi Türkiye'de yabancı dilin sözel boyutunda yaşanan sorunları kanıtlar niteliktedir. Öğrencilerin %70'i yabancı dil konuşan biri karşısında kendilerini yeteri kadar ifade edemeyeceklerine inanırken %72,8'i görüşleriyle yabancı dilde duyduklarını anadiline dönüştüremeyeceğini sergilemektedir. Her iki düzeyde de %20'lik kararsızlar grubu kendini göstermektedir. Sosyal medyada sözel iletişim kurulan yabancıların cinsiyeti öğrencilerin %44'ü için önemli iken aynı oranda %44'ü için de önemsizdir.

Tablo 5: Dil Öğrenme Amaçlı Sosyal Medyanın Nasıl Kullanılacağına Yönelik Verilen Yanıtların İstatistiksel Sonuçları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	21	16,8	16,8	16,8
Hayır	104	83,2	83,2	100
Toplam	125	100,0	100,0	

Tablo 5'de %16,8'lik oranıyla 21 katılımcı yabancı dil öğrenmek amacıyla sosyal medyanın nasıl kullanılacağını bildiğini düşünürken %83,2'lik oranıyla 104 kişi nasıl kullanılacağını bilmediğini ifade etmektedir.

Tablo 6: Sosyal Medyanın Daha Önce Dil Öğrenme Amaçlı Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Verilen Yanıtların İstatistiksel Sonuçları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	20	16,0	16,0	16,0
Hayır	105	84,0	84,0	100
Toplam	125	100,0	100,0	

Yabancı dil öğrencilerinin %84'ü yanıtlarıyla daha önce sosyal medyayı dil öğrenme amaçlı kullanmadıklarını dile getirirken %16'sı kullandığını ifade etmektedir.

Tablo 7: Sözel İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi İçin Daha Önce Bir Yabancıyla İletişim Kurulup Kurulmadığına Yönelik Verilen Yanıtların İstatistiksel Sonuçları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	9	7,2	7,2	7,2
Hayır	116	92,8	92,8	100
Toplam	125	100,0	100,0	

Sosyal medyanın yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik kullanımında ise oldukça yüksek bir oranla (%92,8) daha önce hiç kullanılmadığı görüşü ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların ancak %7,2'si daha önce sosyal medyada yabancı dilde iletişim fırsatı bulabilmiştir.

Tartışma

Günümüzde birçok insan, internet aracılığıyla sosyal medyayı birbirleriyle iletişim kurmak, sosyal çevrelerini artırmak, bilgi ve tecrübelerini paylaşmak ve topluluklar aracılığıyla çeşitli etkinlikler düzenlemek için kullanırlar (Bourlard ve diğerleri, 2012). Mevcut araştırmada da yabancı dil bölümü öğrencileri sosyal medyada amacın eğlenmek ve zaman geçirmek olduğunu dile getirmektedirler. Çoğunluğunun dil öğrenmek amacıyla sosyal medyanın nasıl kullanılacağını bilmemeleri ve daha önce bu ağı dil öğrenmek amacıyla kullanmamış olmaları, onları sosyal medyaya bu tür misyonları yüklemekten alıkoymaktadır. Oysa dünya genelinde yapılan birçok araştırma sosyal medyanın yabancı dil öğretiminin farklı boyutlarında kullanılabileceğini göstermektedir. Tayvan'da yapılan bu araştırmalardan birinde (Wang ve Chen, 2013) işbirliği ve paylaşımla Facebook'ta sanal iletişim yönteminin kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerle geleneksel yöntemlerle dil öğretiminin yapıldığı kontrol grubu öğrencilerinin dil öğrenme davranışlarındaki değişiklikler saptanmaya çalışılmıştır. Altı haftalık araştırma sonunda, deney grubu öğrencilerinin içsel motivasyonlarında büyük artış gözlemlendiği, öğrenme etkinliklerinin geliştiği, öğrenme sitillerinde ise önemli değişimler gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Dinleyen öğrenci modelinden etkinliklere aktif katılan öğrenci modeline dönüşüm gerçekleşmiştir. Almanya, Danimarka, Belçika, Hollanda, Norveç ve Fransa'yı kapsayan Schengen bölgesinde yaşayan İranlı doktora öğrencileri (Facebook'u dil öğrenme amaçlı kullanan deney grubu) ile Almanya'nın farklı bölgelerinde yaşayan İranlı öğrenciler (sınıfta yüz yüze dil öğreniminin gerçekleştirildiği kontrol grubu) arasında yapılan bir başka çalışmada ise (Akbari ve diğerleri, 2016) her iki gruptaki öğrencilerin yabancı dil öğrenme performansları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları her iki grup arasında öğrenme düzeyi, motivasyon ve öğrenme sürecinde etkileşim açısından anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. İngilizce dersleri sürecince Facebook'u kullanan grup her üç düzeyde de yüz yüze öğretimin yapıldığı gruptan daha yüksek performans sergilemiştir. Aynı şekilde katılımcı öğrenciler, sosyal medya aracılığıyla

yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilebileceğini de düşünmemektedirler. Sosyal medya aracılığıyla sözel becerilerin analizini yapmayı amaçlayan bir araştırmada (Ekoç, 2014), araştırmacı, Türk öğrencilerin sosyal medyada bu yönde ne kadar aktif olduklarını ve hem öğretmenle hem de sosyal medya arkadaşlarıyla iletişim kurmaya ne kadar istekli olduklarını, ne tür dinamikler sergilediklerini görmek amacıyla bir Facebook iletişim sayfası oluşturmuştur. Geleneksel bir yabancı dil sınıfında yapılan sözel iletişimle karşılaştırıldığında bu araştırmada, Facebook aracılığıyla gerçekleştirilen sözel iletişimde öğrenenlerin çoğunlukla kendi istekleriyle ve istekli şekilde etkileşimsel iletişime katıldıkları, daha esnek iletişimsel davranışlar sergiledikleri ve farklı tartışma alanları yarattıkları gözlemlenmiştir. Bir sözlü iletişim İtalyanca dersinde ise Facebook aracılığıyla farklı ülkelerin sınıfları arasında etkileşimler oluşturulmuş ve sözel etkileşimlerde öğretmenlerin etkililiği azaltılmıştır. Biri Fransa'da diğeri İtalya'daki iki sınıfın bireyleri teknolojiyle bir araya getirilmiş, bireyler birbirlerine anekdotlar anlatmış ve farklı konularda birbirlerine İtalyanca olarak fikirlerini iletmişlerdir. Bu uygulama çerçevesinde öğrencilerin sözel dil becerileri gelişim göstermiştir (Langlade, 2012). Blattner ve Fiori (2009) facebook gruplarıyla yeni bir öğrenme topluluğu oluşturulabileceğini ve yabancı dil öğrencilerinin doğal konuşmacılarla eş zamanlı olarak iletişimler kurabileceklerini, böylece sözel becerileri gelişmiş şekilde hem sosyo-pragmatik hem de kültürel bilgilerini artırabileceklerini ileri sürmektedirler.

Yabancı dil öğrencileri, sosyal medyada yabancılarla iletişim kurarken dilbilgisi ve kelime bilgisi alanında akademik bilgilerini yeterli görürken sözel iletişim becerilerini yetersiz görmektedirler. Yani kendilerini sözel olarak yeteri kadar ifade edememe ve söylenilenleri anlayamama korkusunu yaşamaktadırlar. Bu sonuç, Türkiye'de yabancı dil öğretiminde yaşanan sorunların varlığını açıkça gözler önüne sermektedir. Bu verilerden hareketle, okulda yabancı dil öğretiminin dilbilgisi ağırlıklı yapıldığı, sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin yeterince yapılmadığı ileri sürülebilir. Artık yaşadığımız çağ iletişim çağıdır ve yabancı dil öğretiminde 19.yy anlayışları geride kalmıştır. Önemli olan yazılı metinleri okumak, anlamak değil sözel olarak iletişim kurabilmektir. Ne yazık ki yıllar boyunca saatlerce yapılan yabancı dil öğretiminin sonunda öğrenenler, nerdeyse basit düzeydeki cümleleri bir araya getirerek meramlarını anlatmakta zorlanmaktadırlar. Şüphesiz bu başarısızlıkta öğrencilerdense eğitim sisteminin payı daha fazladır. Nitekim araştırmada, yabancı dil öğrencilerinin kişisel özellikleriyle ilgili yeterlilikleri ve özgüvenleri yüksek gözükmektedir. İletişim kurarken hata yapmak, heyecanlanmak ile ilgili endişeleri sınırlıdır. Sözel dil becerilerinin geliştirilmesi için başvurulan yöntemlerden yabancı dil öğretmenine kadar birçok unsur derinlemesine analiz edilmeli, sorgulanmalıdır. Öğretmenlerin sınıf içi uygulamaları iyice analiz edilmeli ve onlar çağdaş iletişimsel

yöntemler hakkında bilinçlendirilmelidirler. Öncelikle öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları yöntemler, ya başarıyı artırmakta ya da azaltmaktadır. Öğretmenlerin dil öğretiminde yararlandıkları üç öğretim yöntemi ön plana çıkmaktadır (Haznedar, 2010). Bunlar dilsel-işitsel yöntem (%73,2, 388/530), iletişimsel dil öğretimi (%75,8, 401/530 ve dilbilgisi tercüme yöntemidir (%62,8, 333/530). Yöntemlerin isimlerin de iletişim kavramı var olsa da gerek yöntemlerin özünde gerekse öğretmenlerin uygulamalarında bazı sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Haznedar, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan dilsel-işitsel yöntemin, özellikle öğretileni ezberletme ve tekrar ettirmeye dayalı bir yöntem olmasına ve ezberletmenin yaratıcı ve bilişsel bir süreç olan dil öğretiminde geçerliliğini yitirdiğine vurgu yapmaktadır. Diğer yandan öğretmenlerin iletişimsel dil öğretimi yöntemini ne kadar doğru uyguladıkları ayrı bir tartışma konusudur. Ayrıca öğretmenlere çağdaş iletişim yöntemlerini uygulama imkânları sunulmalıdır. Teknolojinin geliştiği ve yaygınlaştığı bir dönemde teknoloji destekli dil öğretimi yaygınlaştırılmalı ve özellikle sözel dil becerilerini geliştirmeye yönelik teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlanılmalıdır. Sosyal medyanın bu yönde kullanımı veya telekonferans sistemli sanal dil sınıflarının oluşturulması bu olanaklardan bazılarıdır. Sosyal medyanın özellikle bireyleri cezbeden yönü canlı sohbet özelliğidir. Noet-Morand (2003) canlı sohbetin, yabancı dilde konuşma stratejilerinin geliştirilmesinde hem akademik bilgilere hem de iletişimde kişisel yeterliliklere olumlu etkileri olduğunu savunmaktadır. Canlı sohbet otantik iletişim özelliğinden dolayı, sözlü dilin kodunun anlaşılmasını, bireylerin konuşma sürecinde yaptıkları yanlışların farkına varmalarını ve konuşma konularını düzenlemelerini sağlayabilir. Diğer yandan eğlendirici yönüyle en utangaç, en içe kapanık olanların bile iletişime dâhil olmalarına etki edebilir. Fakat bu noktada sosyal medyada canlı sohbette güven konusunun sorgulanması kaçınılmazdır. İletişim kurulan bireylere ne kadar güvenilebilir? Şüphesiz bu son derece dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Yabancı dil öğrencileri sosyal medyanın iletişim kurmada güvenli olup olmadığı konusunda ikiye ayrılmış gözükmektedirler. Katılımcıların yarısı güvenli olduğunu düşünürken yarısı güven olgusuna temkinli yaklaşmaktadır. Bu noktada yapılması gereken iletişim kurulacak bireyleri dikkatlice seçmek ve sanal ortamda herkese hemen güvenmemek olmalıdır.

Sonuç ve Öneriler

Yükseköğretim yabancı dil öğrencileri, sosyal medyanın eğlence ve zaman geçirme aracı olduğunu düşünmekte ve çoğunluğu bu sistemden yararlanılarak bir yabancı dil öğrenilemeyeceğine, konuşma, dinleme gibi sözel iletişim becerilerinin geliştirilemeyeceğine inanmaktadırlar. Dil öğrenirken sosyal medyada sözel iletişim kurulması durumunda dilbilgisi, kelime hazinesi gibi akademik bilgilerinin yeterli olacağını fakat yabancı

dilin sözel anlama ve anlatım boyutlarında sorunlar yaşayacaklarını ifade etmektedirler. Bir yabancının söylediklerini anlayamamak onları yabancı dilde kendilerini ifade edememekten daha fazla kaygılandırmaktadır. Anadili ediniminde anlamak konuşmaktan önce gelmektedir. Yani anadilini yeni öğrenenler kendilerini sözel olarak ifade edemeseler de söylenilenleri anlayabilmektedirler. Dolayısıyla yabancı dil öğreniminde de kendini ifade edebilmekten öncelikli olan iletişim sürecini devam ettirebilmek için söylenilenleri anlamaktır. Sosyal medyada yabancı dilde iletişim kurulduğunda hata yapmaktan, heyecanlanmaktan korkan ve utangaçlık sergileyeceğini söyleyen öğrencilerin sayısı çok daha az iken sosyal medyanın iletişim kurmada güvenli olmadığını ve iletişim kurulacak kişilerin cinsiyetlerinin önemli olduğunu düşünenler yarı yarıya oranındadır.

Araştırma sonuçları, okulda yabancı dil öğretimine destek olması açısından sosyal medyayla özellikle yabancı dilde sözel iletişim becerilerinin geliştirilebileceği konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmelerinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların yarıdan fazlasının günde üç saatten fazla sosyal medyada zaman geçirdikleri ve %60'a yakınının birden fazla sosyal medya hesabı olduğu, sadece %3,2'sinin herhangi bir sosyal medya hesabı olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, onların sosyal medyanın bu yönde kullanımını yadırgamayacakları ve kolayca benimseyecekleri düşünülebilir. Özellikle diğer sosyal medya uygulamaları içerisinden daha yaygın kullanılmasından ve diğerlerine oranla interaktif iletişim için gelişmiş olmasından dolayı Facebook'un kullanımı bu açıdan uygun gözükmektedir. Şüphesiz okulda sözel iletişimi geliştirecek doğal etkinlikler yok denecek kadar azdır. Bu açıdan bu yeterliliklerin geliştirilmesi için sosyal medya gibi teknolojinin sunduğu her türlü imkândan yararlanmak gerekmektedir. Diğer yandan sosyal medya, öğrenenleri okul anlayışının dışına çıkarabilir ve onlara daha esnek, daha eğlenceli ve daha az kuralcı bir öğrenim ortamı sunabilir. Zira okul ve okul etkinliklerinin çoğu, öğrenci açısından can sıkıntısıyla eş değerdir. Genellikle okul uygulamaları zevkle yapılan değil yerine getirilmesi gereken zorunlu görevler olarak görülür (Giordan, 2002).

Sosyal medya ya da teknoloji destekli diğer uygulamalarla yabancı dilde sözlü iletişim etkinlikleri alternatif bir öğretim yöntemi değil destekleyici bir yöntem olarak kabul edilmelidir. Karşılıklı etkileşimlerde internetin yaratacağı olumsuz ve istenmeyen durumlara çözüm olarak Facebook'taki gibi kapalı grupların oluşturulması önerilebilir. Böylece güvenilmeyen kişilerin sözel etkileşimlere katılmaları engellenebilir.

Kaynakça

AbuSa'aleek, A.O. (2015). *Students' Perceptions of English Language Learning in the Facebook Context*. Teaching English With Technology, 15(4), p: 60-75.

Akbari, E., Naderi, A., Simons, R.J.& Pilot, A. (2016). *Student Engagement and Foreign Language Learning Through Online Social Networks*. Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education. 1-4. DOI: 10.1186/s40862-016-0006-7.

Blattner, G. & Fiori, M. (2009). *Facebook in the language classroom: Promises and possibilities*. Instructional Technology and Distance Learning. 6(1), 17-28.

Bourlard, H., Krishnamurthy, V., Sun, Y., Zhao, H.V. & Liu, K.J.R. (2012). *A technological revolution: Social Learning and Networking*. IEEE Signal Processing Magazine, Vol: 29, No: 2.

Bozavlı, E. (2015). *İlkokul 2.sınıfta Yabancı Dil Öğretiminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Konya: Ines Journal, Cilt: 2, ss: 74-83.

Demirpolat, B.Ç. (2015). *Türkiye'nin Yabancı Dil Öğretimiyle İmtihanı, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Turkuaz Matbaacılık Yayıncılık.

Ekoç, A. (2014). *Facebook Groups as a Supporting Tool for Language Clasroom*. Turkish Online Journal of Distance Education. Volume: 15.

Giordan, A. (2002). Une autre école pour nos enfants? Paris: Delagrave.

Haznedar, B. (2010). *Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi: Reformlar, Yönelimler ve Öğretmenlerimiz*. Antalya: International Conference on new trends in education and their implications. 11-13 Novembre 2010.

Ho-Abdullah, I. & Ruzy, S.H. & Azhar, J. & Rosnani, İ. (2011). *Enhancing Opportunities for Language Use through Web-based Social Net-working*. Singapore: International Conference on Social Science and Humanity. IACSIT Press.

Langlade, M. (2012). *La pertinence des usages pédagogiques de Facebook dans l'apprentissage des langues. Travail de recherce sur l'usage pédagogique des médiaux sociaux*.

https://francaislangueechangee.files.wordpress.com/2012/12/facebook-en-classe-de-langue.pdf

Leigh Dalton, M. (2011). *Social networking and second language acquisition: Exploiting Skype Chat for the purpose of investigating interaction L2 English learning*. IOWA State University: Graduate Theses and Dissertations, Paper: 10221.

Noet-Morand, P. (2003). *Le chat favorise-t-il le développement de stratégies conversationnelles utiles à l'apprentissage d'une langue étrangère?* Distances et savoir. Vol: 1, p: 375-398. DOI: 10.3166/ds.1.375-398.

Srirat, K. (2014). *Using Facebook Group to Facilitate Teaching English for Everyday Communication*. Budapeşt: The 2014 WEI International Academic Conference Proceeding.

Troussas, C. & Virvou, M. & Caro, J. & Espinosa, K.J. (2013). *Language Learning Assisted by Group Profiling in Social Networks*. Ijet: 8/3. p: 35-38.
VanDoorn, G. & A.Eklund, A. (2013). *Face to Facebook: Social media and the learning and teaching potential of symmetrical, sychronous communication*. Journal of University Teaching & Learning Practice, 10(1).

Vural, Z.B.A. & Bat, M. (2010). *Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya*: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. İstanbul, Journal of Yaşar University, 20(5), s: 3348-3382.

Yalçın, Ş. (2013). *İçerik Temelli Yabancı Dil Öğretimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi. Cilt: 30, Sayı: 2.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Wang, C. & Chen, C. (2013). *Effects of Facebook Tutoring on Learning English as a Seconde Language.* IADIS International Conference e-Learning.